

Rok 1957.

Rok 1957 je rokem jubileum, protože na podzim t. r. uplyne 40 let od Velké říjnové revoluce. v Rusku, která smella kapitalistický řád v Rusku a v duchu Marxe a Lenina byl budován socialismus po 2. svět. válce i v jiných dříve kapitalistických zemích.

V r. 1957 je v obci 47 samostat. hospodářských zemědělců. Všichni půda byla obdělána, kromě asi 3 ha půdy Funt. Noska, malozeměděl. v Brocné čp. 13, který odpřel půdu obdělávat a tak ho k tomu nikdo nedotlačil. Ke konci r. 1957 odprodal jalovici a krávu předal k udržení Václavovi Eklovi, pol v Brocné čp. 5 a sám odešel s manželkou ke své dceři Ledeně Plochové v Polnici a tak další chalupa zůstala opuštěná a půda neobdělána a nerajstěná.

Obec Brocná je jednou z mála obcí v rychnovském okrese, kde nebylo do konce r. 1957 založeno JZD. Vzhledem k JZD a příčina, proč družstvo nebylo dosud založeno, je naprámo v krouce na str. 119-120. Když byla během r. 1957 založena JZD v Hraštici, Skuhrovi n. B., Prolohu a ve Funtě, byly konány v listop. a prosinci 1957 veřejné schůze a přemýšlovací akce i v Brocné a tak ke konci r. 1957 bylo zde 12 přihlášek do JZD, většinou mužských zemědělců a úpravných hospodářů, kteří neplní dodávky.

V r. 1957 středisko STS v Polnici při rozšování pomoci JZD neprovádělo ve zdejší obci skoro žádné služby samostatně hospodářcím zemědělcům, jen něco málo o řnách. Místní národ. výbor přijímal na poplatek zemědělcům vrací na koňský polah.

Druhy pěstovaných plodin a osevní plochy se valně neměnily proti letům minulým. Ze výnosy u řitka, některých pšenice, brambor a cukrovky byly nižší, protože bylo kultury velmi utrpěly dlouho trvajícím dešti, takže dodávka řitka byla plně na náhradně pšenici, u brambor a cukrovky mnozí nesplnili, protože nižší položené kultury byly dlouho podmáčeny a cukrovka se buď vytrpěla nebo kořen zčernal.

žarní práce na polích napočala v polovině měsíce března, ale pro časté deště, sněhové přehánky a občasné mrazy se dokončovala až v květnu. Před senosečí bylo delší čas velmi sucho, takže pšenice na lukách bylo méně, ale dobře se sklídily jako i ječeliny. Také ořova se tu dobře sklídila, kromě některých ječelí hlavně na semeno. Travniny na semeno, které se tu dále pěstují, byly sklizeny před dlouho trvajícím dešti, výnos semene travin byl slabší.

Obilné řně napočaly po 15. VI., avšak v rozvahněné přede a při častých přehánkách se prodlužovaly a některé směsky se sklízely až v říjnu.

Brambory se vybíraly ke konci říjnu v mokru, v říjnu ra suchého a teplého počasí půda stvrdla a jako cukrovka musely se dobývat s klad. Za tak nepříznivého počasí museli zemědělci využít každého lepšího dne, i nedělí, aby práci vzdali a včas splnili dodávky.

Ze skluzky květnových mrazů pomřely květy ovocných stromů a tak v r. 1957 bylo málo přenos, mála úroda švestek a řadná jablka, ořechy řádne. V zimním období jablka velmi scházela dětem a hospodářům při vaření. Ani na jku a v prodejnách jablek nebylo.

Hlav. hospodář. zvířectva dle soupisu 1. VII. 1957:

koně i hříb.	45,	ovce	53,	husy	85,
hově. dobyt.	331,	kozy	20,	kravny	36,
vepr.	335,	slé. a kuř.	2.173,	krůty	5,

V mase byl dodáv. skoro splněn a překročen, hlavně na státní nákup a volný trh.

Příplutky na nadodávky mléka činily v r. 1957 celkem Kčs 74.653,- ale při tom byli mnozí zemědělci, kteří ne-splnili ani povinnou dodávku mléka.

Ke konci r. 1957 vřel odbyt selat, nebyla odebírána všechna nabídnutá selata a tak ke konci r. 1957 bylo v obci asi 200 selat (mnohá přes 25 kg), jejich výživa velmi snižovala krmivou nákladu, brambory a krmné obilí pro prodávající dobu i jako sadbu a osivo.

Hospod. práce
během r. 1957.

Ovocnářství.

Živočiš. výr.

Na všeobecné přání míst. občanů a na naléhání ONV byl zde na podzim 1957 znovu otevřen družstevní malozbožný (zbožník), když prodejna u Šoufeldů byla upravena a lépe vybavena.

Prodenačka: Růžena Širotková z Brocné 37.

Jednatelství Plátnů spořitelny provádí sběr úspor, propůjčuje všechny zemědělské produkty, kromě někter. obilí a vajec, obstarává prodej losů Čs. stát. loterie a propůjčuje výhry na ně, přijímá i stěhování.

Příspěvek na vklad. kniž. a běh. úč. je 150.000 Kč a Jednatelství splnilo plán sběru úspor v r. 1957 na 138% a umístilo se na 8. místě v pýchovs. okrese.

Za dodané zemědělské produkty bylo propůjčeno 1,713.800 Kč.

Dne 2. IV. 1957 byla zde konána předvolební schůze, na níž se představili kandidáti do KNV: Boh. Mrázek z Nové Vsi a do ONV: Jan. Kučera, rolník z Brocné, obec Svinná.

Současně byl projednán plán MNV na r. 1957-60, který má zvýšit požadavky pro zeměděl. výrobu a nahradit i úpravu obce a rekonstrukci veřej. osvětlení.

Při této veřejné schůzi účinkoval pěvecký a hudeb. soubor vojenské posádky v Těšleci u. O.

Liškování kandidátů do MNV bylo zase oblibné a přesvědčovací akce se zúčastnili pracovníci ONV, MNV i aktivisté.

Pro delšího jednání byla sestavena kandidátní list. do MNV:

1. František Pop, rolník z Věse 13,
2. Frant. Turbaba, děl. a malom. Brocná 27,
3. Karel Koukola, roln. z Brocné 40,
4. Jan Fugl, řed. školy z Brocné 43,
5. Václav Damiš, roln. z Brocné 42,
6. František Derner, děl. z Věse 6,
7. Josef Hněv, děl. z Brocné 41,
8. Václav Nosek, rolník z Brocné 48,
9. Rudolf Hlaváček, rolník z Brocné 7,
10. Karel Kovář, důchodce z Brocné 29,
11. Julie Věrná, malom. Brocná-Borov. 1.

Pro kandidátní listinu jsou 4 nové členové MNV.

Volby se konaly v neděli dne 19. května 1957. Ze 146 napran. 141 voličů se dostavilo k volbě 143 oprávn. osob., t. j. 97,26%.

Kandidáti do KNV a ONV byli zvoleni 100% počtem plat. hlasů,

" do MNV byli zvoleni 96% - 100% " " "

Ustavující schůze nově zvoleného MNV byla konána dne 30. V. 1957: předsedou MNV byl zvolen: František Pop, roln. z Věse 13,

hájemníkem " " " : František Turbaba, děl. Brocná 27.

Do rady MNV byli zvoleni:

František Pop, rolník z Věse 13, předseda.

František Turbaba, děl. z Brocné 27, hájník

František Derner, " z Věse 6, člen rady

Josef Hněv, " z Brocné 41, " "

Julie Věrná, zeměděl. " Bor. 1, " "

předsedou zeměděl. odboru: Václav Nosek, ml., Brocná 48.

" finanční " : Václav Damiš, roln. " 42.

" škols. a kultur. " : Jan Fugl, řed. šk. " 43.

Zemědělskou evidenci vede: Karel Koukola, roln. Brocná 40,

člen MNV: Jaroslav Kariš, důchod. z Brocné 8.

V činnosti masových organizací nebyla v r. 1957 skoro žádná aktivita. ČSM (českos. svaz mládeže) byl sice ustaven - vedoucí Josef Hněv - ale nevyvinul žádnou činnost, SČSP (svaz českos. sov. přátel) je už několik let v klidu, ani příspěv. se nevybírají, do

Výboru žen při MNV byly některé ženy navrženy, ale přes občasné urgenty z okres. vedení nebyl výbor žen ustaven, rovněž PO (požární ochrana) vyvíjí slabou činnost.

Na žádost Karla Věrná, děl. z Boroviniach 1 a Josefa Damiš, rolníka z Boroviniach 2, rozhodl KNV v Hradci Králové v zasedání dne 11. X. 1956, aby část samoty Boroviny čp. 1 a 2, patřící dosud k obci Jěstěbice, byla od Jěstěbic oddělena a připojena k obci Brocné s účinností od 1. ledna 1957.

V r. 1957 provedl Václav Peterka, kovář z Brocné 28, přístavbu domovního stavení a získal tím další dvě obytné místnosti.

V školní budově na podzim 1957 byl přičlen vodovod ze školní studně. Vykopávku a výsek řed. provedl řed. šk. Jan Fugl, montáž vodovod. sítě brigádnicky Jos. Marek z Krasin a Michal Baluš z

142 V r. 1957 přibýlo v obci 1 osobní auto znač. Wartburg - majitel Josef Kunc, rolník v Brocné čp. 16, takže na konci r. 1957 je v obci 9 osobních aut. Přibýly též nové motory - oblibě se těší motory pionýr. Hmotná úroveň obyvatelstva byla dále zlepšena nákupem praček, lednic a nábytku.

Dne 14. I. 1957 zemřel ve věku 60 let Václav Ehl, býv. rolník, poslední důchodce v Brocné l. Těže dožily poměry několik roků po 2. světové válce na rodině uvedeného Václ. Ehly. V r. 1951 jeho manželka Růžena si vzala znovu (v nedáv. chvíli se ve škole oběsila), syn Václav ukoupil duševní onemocnění a byl v ústavě, dcera Růžena se provdala do Merklovic, syn Miroslav - strojíř - neměl smyslu pro hospodářství. Všechny pozemky ve výměře 17 ha byly přiděleny míst. zemědělcům do povinného psedku bez záplaty.

Dobytěk a koně odprodal Václ. Ehl krátce před mimořádnou reformou v r. 1953, takže výměnou peněz 1:50 byl bez prostředků. Po nějaký čas byl sběračem mléka v Brocné a když se jeho choroba (rádacha) zhoršovala, pobíral menší invalid. důchod. Zemřel jako poslední hospodář na tomto někdy zámožném statku.

Dne 28. III. 1957 zemřel ve věku 73 let František Pop, býv. rolník, posl. důchodce v Brocné třice 1. Byl starostou obce od r. 1931 - 1941 a po válce předsedou prvního národ. výboru od r. 1945 - 1950. Zemřelý byl typem dřívějších sedláků, kteří si nakládali na svém majetku a těžko se sžívali s postupující socializací vesnice.

Dne 5. V. 1957 zemřel ve věku 60 let Josef Cvejn, výměnkář v Brocné čp. 35, snad na rakovinu.

Jednotlivci školy navštěvovalo 16-18 dětí. Od jara 1957 je ředitelkou školy Jan Fugl, předtím dočasně na národ. škole ve Skalce. Do DJ (osv. jir.) bylo zakoupeno 20 křidel po 1.000,- Kč (500,- MNV, 500,- z vlast. prostřed. Těvise), v Těvisovce byla vyměněna obratová 450,- z prostřed. Těvise). Tím osvěty v Rychnově n. Tr. předváděly jedinou za 14 dní filmy. Dne 10. III. 1957 byla zde pořádána školní besídka ke dni HDŽ (meximár. den řev) a 22. IV. 1957 škol. besídka s nadílkou dědy Mráse. Těvisi obsluhuje, uklízí a

V místní veřejné knihovně v r. 1957 přibýlo 19 svar., členů 143 bylo 26. Knihovna měla k 31. III. 1957 - 711 svar. k. j. 3,9% na 1 obyvatele, výpůjček celkem 491 svar., k. j. 2,7% na 1 obyvatele. Největší rájem byl o jir. spisy, dále Komrelka a Lichmunda: Afrika snů a skutečnosti a Jar. Hlašek: Osudy dobrého vojáka Švejka. Knihy byly půjčovány 1x týdně, i v letním období, ovšem v menším rozsahu. Knihovnickem byl Jar. Kavaněk, důchodce v Brocné.

Lidé, kteří byli 21. I. 1957 před přílohou venku, pozorovali na severní obloze rudou zář, prokannou měňavými světlými pruhy. Zvěsti o jejím původu se různily. V Krasinově se domnívali, že záření je od požáru v Brocné. Teprve, když vystoupili na kopce, zjistili, že to je krásná polár. zář.

Mezi obyvatelstvem byl vzbuzen značný zájem o novou techniku, vynálezy, uskutečňované poprvé v Sověts. Svazu, když se tam dne 4. V. 1957 prodával rakelový výstřel umělé družice, která obíhala zemkouli a ranikla asi na začátku ledna 1958, když se přiblížila k zemi. Nato 3. VI. 1957 byla vystřelena druhá umělá družice o váze přes 1/2 tuny, se pom. a větším počtem měřících přístrojů, která ještě počátkem r. 1958 obíhá zemi. Umělou družici jmenovali lidé: Spuťnik nebo i Souputník.

Tato technická vynálezy upoutala všechno obyvatelstvo, ale není známo, že by se někomu z míst. obyvatelstva podařilo vidět obíhající družice a tak kromě básní, obciárků v novinách, vznikly všelijaké vtipy a karikatury, narážky na tyto první výlety do vesmíru.

Léto počátkem r. 1957 v lednu a únoru byla mírná, sněhu málo, ale chladné přeháňkové počasí trvalo dlouho a zdržovalo jar. práce. Dne 18. III. 1957 odpoledne přišla prudká vichřice se sněhem a bouřkou. Ještě 5. V. 1957 večer spadla silná vrstva sněhu, takže se lámaly větve na ovoc. stromech i vrostlé řito. Ve stínu ležel sníh po několik dní. Pak nastalo delší období sucha a v druhé polov. června velmi teplé počasí, které se proměnilo v tropické vedro ke konci června a počátkem července. Dne 8. VII. byla nejvyšší denní teplota ve stínu 34° a

Veřej. knihov.

V. Růžná.
Polár. zář.

Umělé družice
v Sov. Sv.

Počasi v r. 1957

Ale téhož dne 8. VII. 1957 odpoledne přihnala se bouře s lijavou a krupobitím. Krupy, většinou kousky ledu, ale řídce s deštěm nevytloukly mnoho obilí, ale přimkaly k zemi, takže obilní kul-
tury, které dosud krásně stály, růstaly silně pokleklé, některé úplně na zemi a poruděly na dešti obilí v klasení rošlo.

Potom bylo velmi nestálé počasí s častými přeháňkami a por-
dění s dlouhotrvajícími dešti, kdy po několika dnech byla pole občas
naplavena. Toto nepříznivé počasí trvalo dále i v srpnu a zá-
ří. Žně byly obtížné, protože obilí bylo velmi pokleklé a půda
měkká, vrostlé řito i pšenice v poměrech špatně vysychalo,
obtížně se mlátilo a čistilo, protože v 1/3 ve snopcích byly klic-
delší 1 dm. Některé shorené snopky kličky přirostly k zemi a
nebylo je možno od země odtrhnout.

I přes nepříznivé počasí bylo skoro všechno obilí v polovině
srpna posečeno a většina zemědělců splnila ve stanovené
době povinné dodávky.

Na začátku září bylo několik příznivých dnů ke sklizení
obilí a pak do konce září bylo většinou deštivo.

Skoro celý měsíc říjen a počátek listop. 1957 bylo suché a
poměrně teplé počasí, takže se mohla dokončit setba ozimů,
řito se však oselo méně než bylo plánováno, protože už bylo
pordě a půda se obtížně připravovala k seti.

Ke konci r. 1957 byla zima mírná, často deštivo a skoro bez
sněhu.

Dne 13. XII. 1957 zemřel po krátké těžké nemoci člen polit. byra
Ústřed. výb. KSČ, prezident Anton. Lápotocký. Zemřel věrný syn
čes. dělnic. třídy, syn revoluce. Kládna, člověk nebižácný, nekom-
promisní, ale vždy skromný. Již před 40 lety pochopil převratný
světodějný význam VIL. říje socialistic. rev. v Rusku a víc než
před století stál v čelní řadě bojov. dělnic. hnutí.

Vždy byl příkladem leoného kardinálního spojení s lidem,
zájem pracuj. lidu byl mu vždy nejvyšším zákonem a pro-
to bylo vlast. vážili si přes. Lápotockého i lidé, kteří byli snad
jiného politic. přesvědčení.

Dne 19. XII. 1957 zvolilo Nař. shromážd. 3. dělnic. pres. Štal se jím

Rok 1958 je rokem jubilejním, v němž uplyne 40 let od založe-
ní ČSR jako samostatného státu, s obdobím okupace na 2. svět-
lové války od 15. III. 1939 - 9. V. 1945.

Tento rok je též historickým mezníkem v hospodaření na ves-
nici, jelikož v r. 1958 bylo i v naší obci založeno Jednotné re-
mědilecké družstvo (JRD) a přikročilo se ke společnému hospo-
daření. Zápis o JRD je v odstav. II.

Rok 1958 počal mírným vlnitým počasím bez sněhu, leprve v 2. 2. Počasí.
polovině ledna přeluhovalo, ke konci ledna mrazy asi -12°.

V únoru zima polevovala, 13. a 14. února teplé počasí jako na
jaře s denní teplotou +8 - 10°. Ve dnech 21. - 23. února silně
sněžilo a na to nastupuje rychlé tání.

Měsíc březen byl celkem chladný se sněhov. přeháňkami. 1. III.
mraz -12°, v polovině března mrazy -8°, sněhové větrice, 20. III.
silná víchvice bez sněhu, zatím co v Praze sněhová větrice na-
dělala mnoho škod.

V dubnu bylo velmi chladno s častými sněhovými a deštovými
přeháňkami, ke konci dubna mokrý, 10. IV. silná vrstva nového
sněhu 40 cm.

Měsíc květen se vyznačoval přeháň. počasím s lijáky a bouř-
í. 9. a 10. V. velmi teplo, ovocné stromy leprve v těchto dnech vy-
chleně rozkvetly.

V červnu bylo nestálé počasí, takže každého klení se muselo
využít k sušení pšenice.

První polov. července byla velmi bouřlivá s lijavou: 2. VII. po 2
harných dnech před polednem bouře s vel. lijáky a krupobit-
í. Škody byly způsobeny nejvíce: na řepách, brambor., máku, vřa-
le travině. Také ovoce: přišně a jablka byly poškozeny.

3. VII. k večeru bouře, na to dlouho trvající liják, 4. VII. kvalitní dešť
a 5. VII. naplaveny všechny louky a pole u Borovin, voda ve sklep.
Řeka Bělá vystoupila z břehů, dolejší kvasiny zalopeny, 5. VII.
dopoledne vojáci vyhodili splav pod mostem, kde se hromadilo
naplavené dřevo s kor. Potom nastalo mírné klení, ale